

de Bibliotheek
Zoetermeer

CKC &
partners

Cultuureducatie met Kwaliteit

Doorlopende leerlijn theater
Groep 1/2
Lessenreeks 'basis'

Deze leerlijn is ontwikkeld door CKC & partners.

Kijk, ik kan theater!

Informatie over 'Kijk, ik kan theater!'

Groep 1/2, lessenreeks 'basis', vier lessen van 45 minuten

Doel van de lessenreeks:

De leerlingen leren houdingen en bewegingen van dieren herkennen en uitbeelden. Ze voeren denkbeeldige handelingen uit in een alsof situatie. Ze leren emoties uit te drukken en te herkennen met mimiek en lichaam. De leerlingen spelen boerderijdieren in beweging, houding en gedrag en gebruiken daarbij ook hun stem.

Materiaallijst:

Les 1:	Boek 'Van top tot teen' van Eric Carle.
Les 2:	Doos met voorwerpen uit het dagelijkse leven, zoals een schaar, gieter, schepje etc.
Les 3:	-
Les 4:	Een pet of boerenzakdoek.

Les 1: Gebaren, beweging en houding

Houdingen van dieren bekijken	Houdingen van dieren uitbeelden	Dieren uitbeelden in houding, beweging en gedrag	Terugkijken
-------------------------------	---------------------------------	--	-------------

De leerlingen observeren de houdingen van dieren uit het boek van Eric Carle en proberen deze na te doen. Ze onderzoeken hoe enkele van deze dieren bewegen en zich gedragen en presenteren zichzelf in kleine groepjes als dier aan de andere leerlingen.

Les 2: Fysiek spel

Voorwerpen	Denkbeeldige voorwerpen	Op reis naar verschillende bestemmingen	Terugkijken
------------	-------------------------	---	-------------

De leerlingen kijken wat je met voorwerpen kunt doen in het dagelijks leven. Ze laten vervolgens zien wat je met een denkbeeldig voorwerp kunt doen. Ze bezoeken verschillende denkbeeldige locaties en beelden daar verschillende handelingen uit, die met de locatie te maken hebben. Ze kijken terug op het uitvoeren van denkbeeldige handelingen.

Les 3: Mimiek en emoties

Emoties herkennen	Emoties in gezicht	Emoties in je lijf	Terugkijken
-------------------	--------------------	--------------------	-------------

Leerlingen leren emoties met hun gezicht te laten zien en bij elkaar te herkennen. Ze spelen met z'n allen een verhaal waarin de vier basisemoties voorkomen en laten dit zien met hun gezicht en hun lichaam.

Les 4: Houding, beweging en stem

Dieren raden	Dieren spelen met beweging, houding en stem.	Boerderijverhaal spelen	Nabespreking
--------------	--	-------------------------	--------------

De leerlingen maken de geluiden van boerderijdieren nadat ze deze geraden hebben. Ze proberen vijf boerderijdieren te spelen met beweging, houding en stem. De leerkracht vertelt vanuit de rol van boer of boerin een verhaal waarin de leerlingen boerderijdieren zijn die van alles meemaken.

Deze lessenreeks sluit aan bij de doorlopende leerlijn Cultuureducatie met Kwaliteit in Zoetermeer. Meer informatie over Cultuureducatie met Kwaliteit vind je [hier](#).

De leerlijn theater is ontwikkeld door CKC & partners. Neem bij vragen contact op via primair-onderwijs@ckc-zoetermeer.nl.

Kijk, ik kan theater! – Gebaren, beweging en houding

Groep 1/2, lessenreeks 'basis', les 1

Lesdoel: De leerlingen leren houdingen en bewegingen van dieren herkennen en uitbeelden.

Benodigde materialen: Boek 'Van top tot teen' van Eric Carle.

Opdrachten:

Houdingen van dieren bekijken	Houdingen van dieren uitbeelden	Dieren uitbeelden in houding, beweging en gedrag	Terugkijken
-------------------------------	---------------------------------	--	-------------

Introductie:

De leerlingen observeren de houdingen van dieren uit het boek van Eric Carle en proberen deze na te doen. Ze onderzoeken hoe enkele van deze dieren bewegen en zich gedragen en presenteren zichzelf in kleine groepjes als dier aan de andere leerlingen.

Oriënteren: Houdingen van dieren bekijken	10 minuten
Opdracht: Bekijk het boek <i>Van Top tot Teen</i> van Eric Carle. Vraag de leerlingen welke dieren ze zien en welke houdingen ze hebben (krom, uitgestrekt, sluiwend etc.). Vraag enkele leerlingen de houding van één van de dieren uit het boek over te nemen.	
Reflecteren: Bespreek met de leerlingen de verschillende houdingen van dieren en vraag ze waarom ze denken dat deze dieren die houding hebben. Denk bijvoorbeeld aan manieren van eten.	

Onderzoeken: Houdingen van dieren uitbeelden	15 minuten
Opdracht: De leerlingen nemen een dier in gedachten en staan om beurten omgedraaid in de kring. Iedere keer als je in je handen klapt, draait een leerling zich om en laat als een standbeeld een dier zien met zijn of haar houding.	
Reflecteren: Bespreek met de leerlingen waaraan je de houding van het dier dat de leerling uitbeeldt, kunt herkennen en welk deel van het lichaam daar het meest bij opvalt (neus, bil, schouders etc.).	

Uitvoeren: Dieren uitbeelden in houding, beweging en gedrag	15 minuten
Opdracht: Vraag de leerlingen rond te lopen. Noem steeds een dier dat de leerlingen mogen uitbeelden in houding, maar nu ook in beweging, kriskras door elkaar heen. Tussendoor klap je in je handen en lopen de leerlingen weer gewoon als zichzelf rond. Vraag de leerlingen te springen als een kikker, te waggelen als een pinguïn, te stampen als een olifant, te vliegen als een vogel en te klimmen als een aap. Verdeel de leerlingen vervolgens in groepjes en vraag elk groepje één van de vijf dieren uit te beelden en samen te bedenken en uit te proberen wat dat dier allemaal zou kunnen doen. Laat ieder groepje nu om beurten een dier uit de dierenparade aan de andere leerlingen presenteren en kondig dit op een leuke manier aan. Bijvoorbeeld: 'Hier zijn de pinguïns en ze kunnen heel mooi waggelen, maar kunnen ook goed een rondje om zichzelf waggelen' (groepje pinguïns laat dit zien).	
Reflecteren: Bespreek met de leerlingen de verschillen in bewegingen en vraag ze hoe de dieren eten, drinken en of ze een trucje kunnen doen.	

Evalueren: Terugkijken	5 minuten
Opdracht: Vraag de leerlingen in de kring te komen zitten en roep de tekeningen uit het boek van Eric Carle weer even in herinnering. Vraag ze hoe je ook al weer een dier uit zo'n boek kon nadoen? Vraag de leerlingen wat er te zien was, toen ze naar elkaar keken en of ze de dieren goed konden herkennen in hun beweging en gedrag. Vraag ze waaraan ze dat konden zien.	
Reflecteren: Vraag de leerlingen wat ze nu weten over de houding van dieren en over hoe ze zich bewegen en gedragen. Vraag ze wat de leerlingen wat ze moeilijk of makkelijk vonden en leuk of minder leuk vonden om te spelen.	

Kijk, ik kan theater! – Fysiek spel

Groep 1/2, lessenreeks 'basis', les 2

Lesdoel: De leerlingen voeren denkbeeldige handelingen uit in een alsof situatie.

Benodigde materialen: Doos met voorwerpen uit het dagelijkse leven, zoals een schaar, gieter, schepje etc.

Oprachten:

Voorwerpen	Denkbeeldige voorwerpen	Op reis naar verschillende bestemmingen	Terugkijken
------------	-------------------------	---	-------------

Introductie:

De leerlingen kijken wat je met voorwerpen kunt doen in het dagelijks leven. Ze laten vervolgens zien wat je met een denkbeeldig voorwerp kunt doen. Ze bezoeken verschillende denkbeeldige locaties en beelden daar verschillende handelingen uit, die met de locatie te maken hebben. Ze kijken terug op het uitvoeren van denkbeeldige handelingen.

Oriënteren:	Voorwerpen	10 minuten
Opdracht: De leerlingen zitten in een kring. Zet de doos met voorwerpen in het midden en haal er een voorwerp uit. Vraag de leerlingen wat je ermee kunt doen. Demonstreer dit dan. Bijvoorbeeld met een schaar-knippen, een gieter-gieten etc.		
Reflecteren: Stel ze de volgende vragen: Wie doet dit thuis weleens? Waar doe je dat nog meer? Wie mag daar niet aankomen? Wat kan er gebeuren als...?		

Onderzoeken:	Denkbeeldige voorwerpen	15 minuten
Opdracht: Vraag de leerlingen te gaan staan in de kring. Vertel hen dat je ook net alsof kunt doen dat je de plantjes giet, of net alsof kunt doen dat je knipt met een schaar (doe dit voor). Vertel hen dat je nu steeds een voorwerp gaat noemen en dat je ze vraagt uit te beelden wat je daar mee kunt doen. Noem voorwerpen die niet in de doos zaten, maar wel herkenbaar zijn voor de leerlingen. Enkele voorbeelden zijn: een tube tandpasta, een kam, een boterham, een step etc.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen of ze het moeilijk vonden om te bedenken wat je daar mee doet. Met sommige voorwerpen kun je ook verschillende dingen doen zoals sommige leerlingen misschien hebben laten zien, bijvoorbeeld een boterham smeren, een boterham opeten etc.		

Uitvoeren:	Op reis naar verschillende bestemmingen	15 minuten
Opdracht: Laat de leerlingen verspreid staan door het lokaal. Vertel ze dat ze allemaal een 'net alsof' rugzak bij zich hebben en dat jullie met elkaar een 'net alsof' reis van de ene plek naar de andere gaan maken. Vertel ze dat je steeds zegt waar ze nu weer zijn en dat de leerlingen dan daar laten zien wat je allemaal kunt doen. Vertel het volgende: "Kom, we gaan nu naar het strand, wat zouden we daar eens allemaal kunnen gaan doen? Ik denk een zandkasteel maken, laat maar eens zien hoe je dat doet..., nu heb ik het warm, wat zullen we daar eens aan gaan doen (zwemmen)? Beeld maar eens uit. Ik heb het koud gekregen, wat moet ik nu doen (opdrogen in de zon)? Maar waar moet ik nu voor oppassen (verbranden)? Hoe gaan we dat oplossen, speel het maar... Laten we nu eens naar de speeltuin gaan, pak je rugzak en stop alles er weer in. Wat zien we allemaal in de speeltuin?" Vraag de leerlingen allemaal te laten zien wat ze in de speeltuin het liefste willen gaan doen. Vraag ze daarna een ander toestel te kiezen. Misschien hebben ze nu honger en willen ze naar een pannenkoekenrestaurant. Laat ze uitbeelden dat ze naar binnen gaan en daar plaats nemen, bestellen, eten en drinken etc. Laat ze betalen en sluit de reis af.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen waar ze het leukste vonden, op welk toestel ze hebben gespeeld en welke pannenkoek ze hebben besteld. Vonden ze het moeilijk of konden ze makkelijk doen alsof?		

Evalueren:	Terugkijken	5 minuten
Opdracht: Laat de leerlingen weer in de kring gaan zitten. Laat de voorwerpen nog eens zien. Vraag de leerlingen wat jullie daarna hebben gedaan. Jullie hebben met 'net alsof voorwerpen' net als in het echt gedaan. Vraag ze enkele voorwerpen te noemen die ze gebruikten op het strand en in het restaurant.		
Reflecteren: Vraag de leerlingen of ze het moeilijk of makkelijk vonden en wat ze het leukste vonden om te doen. Vraag ze of ze zich het goed konden voorstellen en wat ze moeilijk vonden om zich voor te stellen.		

Kijk, ik kan theater! – Mimiek en emoties

Groep 1/2, lessenreeks 'basis', les 3

Lesdoel: Leerlingen leren emoties uit te drukken en te herkennen met mimiek en lichaam.

Benodigde materialen: -

Opdrachten:

Emoties herkennen	Emoties in gezicht	Emoties in je lijf	Terugkijken
-------------------	--------------------	--------------------	-------------

Introductie:

De leerlingen leren emoties met hun gezicht te laten zien en bij elkaar te herkennen. Ze spelen met z'n allen een verhaal waarin de vier basisemoties voorkomen en laten dit zien met hun gezicht en hun lichaam.

Oriënteren: Emoties herkennen	5 minuten
Opdracht: Laat de leerlingen in een kring zitten en vertel ze dat je een speciaal gezicht gaat opzetten. Met dat gezicht ga je ze een gevoel laten zien. Vraag de leerlingen om eerst goed te kijken en vraag ze dan welk gevoel ze van je gezicht konden aflezen. Laat een boos gezicht zien, doe het daarna met bang, bedroefd en eindig met blij. Konden de leerlingen je gevoelens raden zonder dat je er wat bij deed of zei? Kunnen ze allemaal tegelijk eens een boos, een bang, bedroefd en blij gezicht laten zien?	
Reflecteren: Vraag de leerlingen hoe je aan iemands gezicht kunt zien of diegene blij, boos, bang of bedroefd is. Wat gebeurt er dan met je ogen en met je mond? Is er één bij die moeilijk te herkennen is?	

Onderzoeken: Emoties in gezicht	15 minuten
Opdracht: Vertel de leerlingen dat je een gezichtspoppenkastje gaat maken en dat als de luikjes van het poppenkastje opengaan, je een blij, boos, bang of bedroefd gezicht laat zien. De leerlingen mogen steeds raden welk gezicht je laat zien. Demonstreer dit als volgt: houd je handen als twee luiken voor je gezicht en trek een gezicht vanuit een van de vier emoties. Doe de luikjes open en laat je gezicht zien. Laat de leerlingen raden. Doe soms ook twee keer achter elkaar dezelfde emotie. Vraag de leerlingen of ze ook een gezichtspoppenkastje kunnen maken met hun handen en laat ze dit even oefenen. Vraag dan een leerling om zijn of haar gezicht met gevoel te tonen en de luikjes open te doen en vraag een andere leerling het gevoel te raden. Kies steeds weer andere leerlingen uit om (emotie)gezichten te laten zien in zijn af haar eigen gezichtspoppenkastje. Vraag steeds weer een andere leerling om te raden.	
Reflecteren: Lukt het om een gevoel met je gezicht te laten zien in de gezichtspoppenkast? Welke lukt goed en welke lukt niet zo goed? Welke kun je goed herkennen en welke was moeilijk te herkennen?	

Uitvoeren: Emoties in je lijf	15 minuten
Opdracht: Laat de leerlingen verspreid door het lokaal gaan staan en vertel ze het volgende verhaal dat ze allemaal tegelijkertijd gaan uitbeelden, terwijl ze rondlopen zonder te botsen en zonder te praten. "Je moeder heeft je net gezegd dat je een ijsje mag gaan kopen, een heel lekker ijsje. Je hebt geld gekregen en stopt het in je zak. Dan ga je op weg naar de ijscokar. Hoe kijk je dan en hoe loop je dan? Je kijkt blij en gaat vrolijk huppelend op weg. Dan sta je plotseling stil want wat zie je daar? Een kind heeft jouw lievelingsspeelgoed gepakt en is ermee vandoor gegaan. Je gaat erop af en bent dan heel... boos. Hoe kijk je dan? Je wilt dat kindje eens goed laten schrikken. Hoe loop je daarop af (stampvoetend) en wat zeg je dan? Het kindje is zo geschrokken dat het hard wegrent en jouw speelgoed achterlaat. Je raapt het op en ziet dat er iets van kapot is gegaan. Hoe voel je je dan en hoe kijk je dan? Met een bedroefd gezicht slenter je met je kapotte speelgoedje in je hand verder. Maar daar komt het kindje met zijn grote broer aan en die kijkt heel boos naar jou. Nu ben je wel een beetje... bang. En hoe voel je je dan en hoe kijk je dan? Je kijkt bang en rent bang weg. Misschien ga je je wel ergens verstoppen? Na een tijdje kom je weer tevoorschijn en loop je weer naar huis. Je laat je thuis je speelgoed zien. Gelukkig kan het wel weer gemaakt worden. Dat is fijn. Je voelt eens in je zak. Hee, daar is nog het geld voor een... ijsje. Je weet ineens weer dat je van plan was om een ijsje te kopen. Hoe voel je je dan? Laat het maar zien met je gezicht en hoe loop je dan ook al weer? Vrolijk huppelend ga je weer op pad naar de ijscokar."	

Speel nu zelf even voor ijsverkoper en laat iedere leerling een denkbeeldig ijsje kopen en zelf de smaak uitkiezen. Laat ze al 'ijsje likkend' weer in de kring komen zitten.

Reflecteren: Bespreek met de leerlingen het verloop van het verhaal en de gevoelens die daarbij hoorden. Vraag ze ook hoe je loopt en wat je doet per emotie. Konden ze zich het verhaal goed voorstellen? Welke smaak had hun ijsje en was het ijsje lekker?

Evalueren: Terugkijken

10 minuten

Opdracht: Vraag de leerlingen wat ze nu weten over gevoel. Vraag of ze kunnen vertellen hoe je aan iemand kunt zien wat voor gevoel hij of zij heeft. Vraag of ze weleens zelf boos zijn geweest en waarom. En vraag of ze bedroefd zijn geweest en om welke reden.

Reflecteren: Bespreek de verschillende lesonderdelen nog eens en vraag de leerlingen wat ze moeilijk en makkelijk vonden. Vraag wat ze leuk en niet zo leuk vonden om te doen.

Kijk, ik kan theater! – Houding, beweging en stem

Groep 1/2, lessenreeks 'basis', les 4

Lesdoel: De leerlingen spelen boerderijdieren in beweging, houding en gedrag en gebruiken daarbij ook hun stem.

Benodigde materialen: Een pet of boerenzakdoek.

Opdrachten:

Dieren raden	Dieren spelen met beweging, houding en stem.	Boerderijverhaal spelen	Nabespreking
--------------	--	-------------------------	--------------

Introductie:

De leerlingen maken de geluiden van boerderijdieren nadat ze deze geraden hebben. Ze proberen vijf boerderijdieren te spelen met beweging, houding en stem. De leerkracht vertelt vanuit de rol van boer of boerin een verhaal waarin de leerlingen boerderijdieren zijn die van alles meemaken.

Oriënteren: Dieren raden	10 minuten
Opdracht: Vertel de leerlingen dat je naar de boerderij bent geweest en dat je daar allemaal dieren hebt gezien. Omschrijf steeds een boerderijdier en laat de leerlingen raden. Als ze het geraden hebben, vraag je ze welk geluid dat dier maakt en of ze dat allemaal eens kunnen laten horen. Bijvoorbeeld een kip: het was een dier met een snaveltje, waarmee graantjes van de grond werden gepikt. Ze had ook veertjes en in haar nestje lag een ei. Bespreek op deze manier: koe, kip, varken, paard en schaap.	
Reflecteren: Vraag de leerlingen of ze zelf weleens naar de boerderij zijn geweest. Vraag ze wat ze daar allemaal gezien, gehoord en geroken hebben.	

Onderzoeken: Dieren spelen met beweging, houding en stem	15 minuten
Opdracht: Vertel de leerlingen dat jullie nu gaan uitproberen hoe boerderijdieren bewegen en zich gedragen en dat ze ook het dierengeluid erbij mogen maken. Maar vertel ze dat jij eerst het geluid van het dier maakt en dat de leerlingen, als ze weten om welk dier het gaat, het mogen uitbeelden. Dus als jij begint te loeien als een koe, dan gaan de leerlingen rondlopen als koeien en gaan ze mee loeien. Je kunt aanvullingen geven over het dier zodat de leerlingen dat kunnen spelen, zoals bij het paard: het huppelt en springt door de wei, of het varken dat graag door de modder rolt. Laat de leerlingen alle vijf de dieren uitproberen.	
Reflecteren: Na het spelen van elk dier kun je de leerlingen even vragen wat dat dier allemaal doet en wat ze gespeeld hebben. Vervolgens kun je de aanvullingen met zijn allen uitspelen.	

Uitvoeren: Boerderijverhaal spelen	15 minuten
Opdracht: Verdeel de leerlingen in vijf groepjes en geef elk groepje een dier om in het verhaal uit te beelden. Vertel de leerlingen dat je straks zelf de boer of boerin in een verhaal gaat spelen en dat ze dan moeten luisteren naar de boer of boerin. Geef alle 'paarden', 'kippen', 'koeien' etc. een eigen plaats in het lokaal en bouw eventueel een hok met stoelen of banken. Doe je boerenpet op en vertel dat het nog vroeg in de ochtend is en dat alle dieren nog slapen, maar dat je de kippen al zachtjes kunt horen. Laat de kippen wakker worden en ga de kippen dan eten geven. Vertel ze dan dat je de schapen hoort, geef die te eten en aai wat schapen. Zo hoor je steeds meer dieren en geef je ze te eten. Dan vertel je dat je alle hokken moet schoonmaken en laat je alle dieren uit hun hokken komen. Alle dieren lopen dan door elkaar heen over het erf, terwijl ze hun geluiden maken. Roep daarna alle dieren weer terug in hun eigen hok. Verzin er zelf nog dingen omheen. Bijvoorbeeld eieren rapen, paarden die naar de wei gaan en een dier dat in een verkeerd hok terecht is gekomen. Sluit het verhaal af met dat de dieren moe zijn geworden en langzaam weer gaan slapen in hun eigen hok. Maak de leerlingen daarna duidelijk dat het verhaal is afgelopen, zet je boerenpet af, en ga in een kring met ze zitten.	
Reflecteren: Vraag de leerlingen wat ze allemaal gespeeld en beleefd hebben. Vraag ze wat er nog meer zou kunnen gebeuren op de boerderij in het verhaal.	

Evaluëren: Nabespreken

5 minuten

Opdracht: Vertel de leerlingen dat jij bij de boerderij bent geweest, maar dat zij nu zelf ook in hun fantasie op de boerderij zijn geweest. Vraag naar de dieren, hun gedragingen en hun geluiden. Praat door over de boerderij en wat daar allemaal gebeurt.

Reflecteren: Vraag de leerlingen welk dier ze het leukste vonden om te spelen, vraag ze welke ze het moeilijkste vonden. Vraag of ze kunnen vertellen waarom ze dat moeilijk vonden.